

Loiveretki

نُزْهَةٌ الْأَمَانِي

Pedagoginen opas

© Sanna Pelliccioni, Katri Tapola, Maria Pakkala, Jenny Järvinen

Näyttely koostuu kuvitusnäyttelystä ja neljästä tilasta, jotka ovat ruusutarha tuoksurasioineen, metsälampi, beduiiniteltha ja lukunurkka.

Jokainen tila liittyy *Toiveretki*-kirjaan (tai Katri Tapolan ja Sanna Pelliccionin aiempiin kirjoihin *Pieni prinsessasatu* ja *Pieni prinsisatu*).

Ideana on, että kirja astuu ulos kansistaan ja näyttelyvieras pääsee kirjan sisään. Kussakin tilassa on opastaulu (suomeksi ja arabiaksi). Opastaulut auttavat sekä näyttelyopasta ryhmineen että satunnaista näyttelykävijää pääsemään näyttelyyn sisään. Pedagogiseen oppaaseen sisältyy sanataidetehtäviä ja työpajaehdotuksia. Tehtävissä on pyritty huomioimaan eri ikäryhmät/luokka-asteet. Tarkoituksena on, että näyttelyoppaalla on opastuksen aikana mukana *Toiveretki*-kirja, josta voidaan välillä lukea otteita. Näyttelyyn sisältyy pieniä esineitä kuten tammenterhoja, joten olethan tarkka pikkulasten kanssa. Aito beduiiniteltha on vuohenvillaa. Se saattaa aiheuttaa allergiaoireita herkimmille.

1. KUVITUSNÄYTTELY

Toiveretki-näyttely alkaa kuvitusnäyttelyllä. Kehyksissä on esillä *Toiveretki*-kirjan kuvituksia ja tekstejä suomeksi ja arabiaksi. Kuvitusnäyttelyssä voi tutustua myös itse kirjaan.

Tehtävää/mietittävää:

Olipa kerran toiveretki! Tässä näet Sanna Pelliccionin kuvituksia Katri Tapolan kirjoittamaan kirjaan nimeltä *Toiveretki*. Kirjan sankarit ovat Kaisa, Pauli ja Salama.

Katso kuvia tarkkaan. Millä eri tekniikoilla kuvitukset on tehty? (Vastaus: mustalla tussilla ja kollaasilla, eli yhdistelemällä ja liimaamalla valokuvaa, karkkipapereita, lahjapapereita, lehteä...).

Millaisia tunnelmia kuvista löytyy? Mitä tuttua tai sinulle vielä uutta löydät kuvista ja teksteistä?

Mihin kuvaan tahtoisit astua sisään ja miksi juuri tuo kuva on sinulle mieluisa? Oletko joskus itse kuvittanut tarinaa?

Millä kielillä tekstit on kirjoitettu? Tiedätkö mitä nimi 'Salama' tarkoittaa suomeksi ja kuinka se äännetään? (Vastaus: 'Säläämä', ja se tarkoittaa 'turvallisuus'.) (Sama sana esiintyy esim. ilmauksessa 'Määs-säläämä', joka kirjaimellisesti tarkoittaa: 'Mene turvallisuuden kanssa' ja käännetään: 'Olkoon matkasi turvallinen'.)

Mikä on sinun äidinkielesi? Pidätkö tarinoiden kirjoittamisesta? Millä tavalla sinä ilmaiset mitä sisälläsi liikkuu? Tahdotko tarinoita, piirtää, maalata, kirjoittaa, lorutella, laulaa, soittaa tai liikkua?

Tutki miten kuvat ja teksti asettuvat kirjan sivuille. Millainen on kuvan ja tekstin vuoropuhelu? (Kuvassa ei yleensä kerrota juuri samaa asiaa kuin tekstissä. Kuvassa voi kulkea omia tarinoita. Eri kuvakulmat yllättävät lukijan.) Millaista mahtaa olla kuvittajan ja kirjailijan työ? Entä kääntäjän? Nämä käännökset on tehnyt Maria Pakkala, joka on kääntänyt yhteensä 30 kirjaa suomesta arabiaksi (mm. näitä kirjoja löytyy lukunurkasta). Kaikissa noissa töissä luonnostellaan, tehdään monia eri versioita, muokataan, ideoidaan, kohti valmista lopputulosta, joka ei synny yhdellä istumalla! Työt vaativat keskittymistä ja aikaan sitoutumista.

Arabian puhekielet poikkeavat toisistaan niin paljon, että eri maiden arabiaa puhuvat eivät välttämättä ymmärrä toisiaan.

Mitä tiedät Suomen kirjakielestä ja murteista? Entä mitä muita kieliä kuin suomea Suomessa puhutaan? (Tässä näyttelyssä on mukana joitain ruotsinkielisiä kirjoja lukunurkassa, ks. kirjaluettelo).

Lukutaito on tärkeä asia. Arabimaissa myös suullinen tarinankerronta on arvossaan. Aiemmin Suomessakin oli rikas suullinen tarinankerronnan perinne ja yhä jotkut vanhat ihmiset muistavat ulkoa erilaisia värssyjä, runoja, sananlaskuja ja viisauksia, joiden avulla he jakavat elämäkokemustaan.

Arabimaissa suullinen tarinankerronta yhdistää eri sukupolviin kuuluvia ihmisiä. Sen kautta opitaan muiden viisaudesta ja virheistä sekä opitaan kaunopuheisuutta, jota arabit arvostavat suuresti. Vanhemmat ihmiset ovat korkeassa arvossa ja heitä kuunnellaan. Ulkoa muistaminen on hyvin tärkeää ja mieleen pyritään painamaan loppusoinnollisia tarinoita sekä runoja.

Toiveretki-kirjan tekijät toivottavat sinut nyt kielten, kuvien ja kulttuurien rikkaaseen maailmaan! Haluamme, että kirjamme herää eloon ja että kirjaan voi astua sisään. Astutaan siis ruusutarhan kautta näyttelyyn!

2. RUUSUTARHA TUOKSURASIOINEEN

Näyttelyyn kuljetaan ruusutarhan kautta. Ruusutarhan kattoa koristavat silkkipaperiruuusut. (Myös *Pieni prinsessasatu*-kirjasta löytyy ruusutarha). Ruusutarhan seinällä on useita erilaisia koristeltuja peilejä, sekä suomeksi ja arabiaksi sanoja herättämään eri tunnetiloja. Näiden ”tunnepeilien” kohdalla tunnistetaan ja nimetään eri tunteita sekä eläydytään siihen, miltä toisesta ihmisestä tuntuu kun tälle vaikkapa sanotaan jotain kaunista.

Tehtävää/mietittävää:

Mene peilin luo ja katso itseäsi syvälle silmiin. Tutki sanoja. Mitä tunteita löydät kasvoiltasi sanojen ja peilin avulla? Löydätkö silmistäsi ilon? Entä surun?

Mitä muita tunteita osaat nimetä? Miten ne näkyvät kasvoilla? Entä missä kohtaa kehoa ne tuntuvat? Mitä tapahtuu kun hymyilet?

Tunnetko sanonnan ’silmit ovat sielun peili’? Sama sanonta löytyy sekä suomen että arabian kielistä. Arabiaksi se on ’äl-ajunu mir’äätu-rruuh’. Miltä tuntuu katsoa toista ihmistä syvälle silmiin? Entä miltä tuntuu sulkea silmät ja katsoa rauhassa omaan sisimpään?

Isommille: Millainen voisi olla sielun selfie? Tahtoisitko kirjoittaa aiheesta ja kuvailla oman sielusi selfien? Ihmisen sisäinen maailma on rikas ja kiehtova... Taide on tie ihmisen sisimpään. Siellä asuvat myös ikuiset inhimilliset arvot: mitä ne mahtavat olla?

Toiveretki-kirjassa ystävykset ilahduttavat toisiaan kauniilla sanoilla ja toiveilla. Mitkä sanat saavat sinut iloiseksi? Miten ilahdutat jotakuta toista?

TUOKSURASIAI

Lattialla on hatturasioiden sisällä lasipurkeissa eri tuoksujia: vanilja, kardemumma, suopursu, kaneli, santelipuu (suitsuke), laventeli, appelsiininkukka, tamarindi, terva. (Olethan varovainen lasipurkkien kanssa. Säilytä tuoksut omissa purkeissaan). Yhdestä hatturasiasista löytyy myös *Pieni prinsessasatu*-kirja, josta voit etsiä ruusutarhasivun! Pikkuisesta kaapista löydät tuoksujen nimet. Osa tuoksuista on voimakkaita, haista varovasti jos olet herkkä!

Tehtävää/mietittävää:

Kun avaat tuoksurasian, sulje silmät ja hengitä syvään. Tunnistatko tuoksut? Onko joku tuoksuista uusi?

Toiveretki-kirjassa kokkaillaan. Salama tuntee Seitsemän mausteen reseptin. Mitä nuo mausteet ovat ja löytyykö joku mausteista lasipurkista? Mitä mausteita sinä käytät kun kokkailet?

Kaisa-prinsessa hoitaa haavaansa *Pieni prinsessasatu*-kirjassa tietyllä Suomen kasvilla. Mikä se on? (Vastaus: ratamo). Mikä mahtaa olla sen arabiankielinen käännös? (Vastaus: ’lisään älhämäl’ eli kirjaimellisesti ’karitsan kieli’.)

Suitsuketta käytetään arabialaisessa kulttuurissa vieraan saapuesssa kotiin ja se voi olla hyvinkin arvokasta.

Mitä muistoja tuoksuihin liittyy? Mikä on lempituoksusi ja mitä se tuo mieleen? Mihin kaikkeen kasveja ja villiyrttejä voi käyttää?

Mitä aisteja osaat nimetä?

3. METSÄLAMPI

Tila koostuu sammalmatosta (paksu vihreä matto) sekä istuimiksi käyvistä koivupöleleistä ja sammalmättäistä (virkatut vihreät tyynyt). Lähteessä, perinteisessä toivomuspaikassa, solisee vesi ja sen reunalla istuu pieni sammakko. Lammessa voi uittaa kaloja. Seinällä on seinäkangas (*Toiveretki*-kirjan kuva hirvestä ja vasasta lähteellä). Lammen päällä roikkuu myrskyn pieksämiä verkkomerkkejä. Lammen luona on arkku, jonka aukoista voi tunnustella metsään liittyviä asioita. (Pidä huolta etteivät lapset ota tavaroita arkusta pois.) Yhdestä arkun reiästä kuuluu vedenalaisia ääniä. Pauli-prinssin keppihevonen on lammella. Arkun päällä on iso kuparipannu ja pikku kuppeja eväshetken viettoa varten. Arkun takana seinällä on seinäkangas teksteineen (*Toiveretki*-kirjan kuva, jossa Pauli ja Salama makoilevat laiturilla). Koreissa on huovutettuja marjoja. (Ennen opastusta marjat voi ripotella sammalikkoon ja mättäikköön jotta lapset voivat ”marjastaa”.) Lammella on myös keinu, joka on toiminut esikuvana *Pieni prinsessasatu-*

kirjan ankkakeinulle. Keinu on tarkoitettu vain pienille näyttelyvieraille ja varoen!

Tehtävää / mietittävää:

Ollaan aivan hiljaa – lähteellä on väkeä! Mitä eläimiä lähteellä on? Kuuntele metsän hiljaisuutta ja lähteen solinaa. Rauha on tärkeä asia ja luonnosta sitä löytyy.

Lähteet ovat ihmiselle kautta aikain olleet tärkeitä ja pyhiäkin paikkoja. Erämaassa lähde on voinut pelastaa hengenkin. Lähteeseen saatetaan heittää kolikko ja samalla toivoa, kuten Kaisa tekee *Toiveretki*-kirjassa. Mitä sinä haluaisit toivoa ja kenelle? Kuiskaa oma toiveesi lähteelle tai siellä istuvalle sammakolle.

Oletko sinä joskus kohdannut ison tai pienen eläimen luonnossa?

Nyt voidaan istahtaa ja tutkia *Toiveretki*-kirjan lähde-aukeamaa.

Mitä metsän eläimiä ja antimia sinä tunnet? Oletko marjastanut tai sienestänyt?

Kerää marjat ja sienet koriin, keitä pannukahvit ja vietä eväshetki! *Toiveretki*-kirjassa Kaisa, Pauli ja Salama syövät eväitä ja hörppivät lähdevettä pikku pikareista. Millainen on sinun päiväsi paras hetki?

Mitä kummaa metsän aarrearkku pitää sisällään – tunnustele ja kuuntele! (sisällä arkussa: sembramännyn käpyjä, männyn käpyjä, tammenterhoja ja hevoskastanjoita). Myös sammakko kurkkaa yhdestä aukosta. Kuuletko sammakon kurnutuksen? Mitä muuta vedenalaista kuulet? Vedenalaisen äänimaailman ovat iloksemme loihtineet muusikot Anna Kuoppamäki ja Hans Andersson.

Uita kaloja. Myös Pauli ja Salama onkivat kirjassa. Onko ahven tai Al-Buuri sinulle tuttu? Tutki laituriseinäkankaan aukeamaa *Toiveretki*-kirjasta.

4. BEDUIINITELTTA

Aito beduiinitelttä on vuohenvillaa. Se saattaa aiheuttaa allergiaoireita herkimmille. Teltasta löytyvät tulipesä ja palkeet sekä tarjotin, jolla on kahvinkeittoarpeet. Teltasta löytyvät myös kamelin satulatuolit. (Niiden päällä ei saa istua, mutta niihin ja tyynyihin nojataan loikoillessa). Aavikolla ihmisen harmina on skorpion. Tästä teltasta löydät sen sijaan muoviskorpionin oikeaa erämaan hiekkaa sisältävästä lasipurkista sekä muita muoviötököitä (koppakuoriainen, hämähäkki, mato). Lattialla on pohjakangas patjoineen, tyynyineen ja mattoineen. Näetkö jossain metsästyshaukan?

Lisätietoa:

Sana beduiini tulee arabian badaii-sanasta. Beduiini on ihminen, joka asuu erämaassa ja vaeltelee paikasta toiseen perheineen ja eläimineen. Beduiinit tunnetaan vieraanvaraisuudesta. Heidän teltassaan ei ole ovea – tämä on merkki siitä, että vieraat ovat tervetulleita milloin vain. Koska beduiinit asuvat erämaassa, heidän ruokavalionsa on rajoitettu. Mikäli he eivät saa erämaalta saalista, syövät he pelkkää leivän ja kamelinmaidon sekoitusta – eräänlaista maitoleipäpuuroa. Beduiinit eivät kerää turhaa tavaraa, koska he joutuvat muuttamaan pois aina kun eläimillä ei ole enää ruokaa tai vettä.

Beduiinit tarjoavat ruokaa isolta tarjottimelta, jolta kaikki perheenjäsenet syövät yhtä aikaa. Lautasia ja aterimia ei käytetä ja ruoka syödään aidossa beduiiniympäristössä käsin. Maito ja vesi säilytetään nahkaleilissä. Tavarat säilytetään pienissä arkuissa, etteivät ne lennä tuulen mukana ja etteivät omat eläimet (vuohet)

syö niitä. Arkut ovat yleensä pieniä koska beduiinien pitää pystyä kuljettamaan arkkuja kamelin selässä. Arabimaissa elävät kamelit ovat dromedaareja eli yksikyttyräisiä kameleita. Kameli on erämaan laiva!

Tehtävää/mietittävää:

Nyt astut beduiinitelttään. Varo skorpionia ja muita ötököitä. Miltä tuntuu viettää yö autiomaassa tuhansien tähtien alla? Sulje silmäsi. Kuuletko arabian kieltä? Millaisia ovat aavikon äänet? Vietä lepoetki jossain hyvin kaukana...

Näyttelyn äänipolun suunnittelijat Anna Kuoppamäki ja Hans Andersson tarjoavat sinulle tehtävän: sulje silmäsi ja kulje kuunnellen äänipolku alusta loppuun! Mitä polkusi varrelta löytyy ja mitä siellä tapahtuu? Voit kirjoittaa kuulemastasi tarinan tai piirtää/maalata kuvan!

Löydätkö metsästyshaukan? *Toiveretki*-kirjassa Salama kertoo metsästäneensä haukalla (arab. 'saqr'). Vielä nykyäänkin Arabian niemimaalla harrastetaan haukalla metsästämistä – ei kuitenkaan enää ruoan hankkimiseksi, vaan arvostettuna urheilulajina. Metsästäminen tapahtuu niin, että haukan silmille laitetaan peite, joka otetaan pois heti kun saalis tulee näköpiiriin. Saalis on yleensä jänis tai jokin lintu. Haukka lentää ja hakee saaliin mestarilleen.

Kuka on beduiini? Onko Suomessa beduiineja? Vrt. saamelainen kulttuuri, jossa on valettu poron kanssa.

Elämä erämaalla on ankaraa, se vaatii rohkeutta ja kärsivällisyyttä. Erämaan ihmiset kertovat tarinoita rakastumisesta, urheudesta ja selviytymisestä. Illat ovat kauniit ja pitkät. Silloin sytytetään tuli ja istutaan kuuntelemaan viisaiden kertomuksia tai runoilijoiden runoja. Lapset opettelevat runoja ulkoa ja ennen pitkää he sepittävät itsekin kauniita runoja.

Nyt voit jakaa aavikon ihmisten kotihetken (juoda vaikka kahvia ja miettiä viisauksia ja runoja!) ennen kuin jatkat vaellusta tähtikuviot tienviittanasi. Tähtikuviot opastavat kulkijoita myös Salaman iltasadussa.

Luetaan *Toiveretki*-kirjan lopusta Salaman sadun alku: 'Kauan kauan sitten, muinaisessa menneisyydessä, kolme ystävästä lähti matkaan aavikon yötaivaan alla...' Juuri tämä sama teksti kuuluu äänipolulla arabiaksi Maria Pakkalan lukemana!

Sadun mukana saat matkata omiin mielikuvii. Sadut opettavat usein rohkeutta, aivan kuin erämaan elämäkin... Miten satu ja seikkailu jatkuvat? (Tässä on sinulle tehtävä mukaan viemisiksi: Kirjoita ja kuvita oma satusi! Käytä sadussa näyttelystä ja kirjoista löytämiäsi kauniita sanoja ja hyviä toiveita, kiehtovia ja jännittäviä yksityiskohtia, kaikkia aisteja sekä ystävyyden ja yhdessä tekemisen voimaa!).

5. LUKUNURKKA

Lukunurkan lattiaa peittää itämainen matto. Siellä on myös tuoli satuhetken pitäjälle. Itämaisella jättitarjottimella on 'Kauniiden sanojen suomi-arabia -sanakirja', jossa kullakin aukeamalla on yksi sana suomeksi ja arabiaksi ääntämisohjeineen. Lukunurkan katossa on kangas, johon on painettu sanakirjan sanoja.

Lukunurkkaa rajaa seinäkangas (*Toiveretki*-kirjasta: Salaman iltasadun alku suomeksi ja arabiaksi). Kirjahyllystä löytyy lastenkirjoja suomeksi, ruotsiksi ja arabiaksi (myös joitain muita kieliä on edustettuna) sekä karttakirja ja sanakirja (kirjaluettelo sekä oppaan lopussa että lukunurkassa). Lukunurkasta löytyy myös ajantasainen karttapallo. Löydätkö taatelirasian ja sieltä Salaman toivomuksen, jota edustaa pieni kivi?

Tehtävää/mietittävää:

Tervetuloa tarinoiden ääreen itämaiselle matolle! Tarjottimella on kirja – mitä se pitää sisällään? Opettele ainakin yksi uusi sana arabiaksi/suomeksi, uuden oppiminen on hauskaa!

Beduiinit kuljettavat kaiken arkuissa, myös kirjat. Pienessä arkussa on Salaman toive. Mitähän Salama on toivonut?

Suomen ja arabian kielet eroavat monella tapaa, mutta suomen kielessä on useita arabiankielisiä lainasanoja. Lähes kaikki al-alkuiset sanat tulevat arabian kielestä, kuten almanakka eli kalenteri. Almanakka-sanalla on tarjolla monta etymologiaa. Yksi niistä on arabian sanasta al-manākh, joka tarkoittaa säätä nykyarabiassa. Sen alkuperäinen merkitys on 'paikka, jossa kameli laskeutuu polvilleen'. Erämaassa matkustettaessa karavaanin kuljettaja laittaa nimittäin kamelin valitsemaan mieluisan paikan, sillä se osaa valita parhaan paikan sään ja ilmanlaadun suhteen! Keksitkö muita al-alkuisia lainasanoja? (algebra, algoritmi...)

Arabialainen kerronta on satumainen. Se aloitetaan lauseilla: Kään jää mää kään (Olipa kerran, ja paljon on tapahtunut), fii qadiimizzämään (Kauan kauan sitten), wä säälifil'asr wäl'awään (Muinaisessa menneisyydessä), kään hättää kään (Oi mitä kaikkea tapahtui). Kuuletko jonkun näistä aloituksista äänipolun arabiankielissä luennassa?

Suomalainen sadunkerronta aloitetaan sanoilla: Olipa kerran. Löydätkö tällaisen sadunalun jostakin lukunurkan satukirjasta? Sitten ollaan molemmissa kulttuureissa hiirenhiljaa ja kuunnellaan itse tarinaa. Millaista on olla hiirenhiljaa? Hiljaisuudessa saa keskittyä ja kuulla omat ajatuksensa sekä nähdä omat mielikuvansa!

Mihin sanoihin sadut päättyvät? Löydätkö lukunurkan kirjoista vastauksen?

Tutki ja lue kirjoja: etsi hyllystä sama kirja suomeksi/ruotsiksi, suomeksi/arabiaksi, ruotsiksi/arabiaksi. Mitä eroa kirjoissa on? Miten sadunkerronta aloitetaan ruotsiksi? (Det var en gång.) Kirjaluettelossa ei ole mainittu kääntäjien nimiä, mutta voit etsiä käännöskirjoista kääntäjätiedot ja pohtia kääntäjän työn tärkeyttä!

(Käsittelethän kirjoja varoen ja järjestät ne luettuasi takaisin hyllyyn!)

Tiesitkö tämän:

Arabian kieli kirjoitetaan oikealta vasemmalle.

(Isommille: Arabian kielessä ei ole isoja ja pieniä kirjaimia, joten erisnimet on joskus pakko kääntää/vaihtaa. Arabian kielessä voi kirjoittaa vain kolme lyhyttä ja kolme pitkää vokaalia. Lyhyet vokaalit eivät ole kirjaimia vaan pieniä merkkejä, joita voi laittaa konsonanttien päälle. Aikuisten teksteissä ei ole yleensä vokaalimerkkejä. Silloin täytyy arvata!).

Suomalaiset puhuvat ja kirjoittavat samaa kieltä. Arabit eivät. Kirjakieli eroaa niin paljon puhutuista arabian kielistä, että välillä kääntäjää harmittaa. Kirjakieli on jäykempi ja virallisempi eivätkä pienet lapset vielä osaa sitä. On harmi kääntää kielelle, jota lapsi ei vielä osaa. Puhutuille arabian kielille ei ainakaan vielä käännetä.

Mitä tarkoittaa äidinkieli? Mitkä ovat Suomen viralliset kielet? (Isommille: Äidinkielen merkitys tunteen kielenä?). Saamen kielen asema?

Missä päin maailmaa puhutaan arabiaa? Tutki karttakirjaa ja karttapalloa. Suomeen on tullut viime aikoina paljon arabiaa puhuvia. Missä he voivat puhua arabiaa? Miten he voivat oppia suomea/ruotsia? Voisiko lastenkirjaa käyttää oppimisen apuna?

Katsele karttapalloa ja pidä sitä sylissä varoen! Tiesitkö, että kaikkialla maapallolla kerrotaan samanlaisia satuja? Sadut kertovat ihmisenä olemisesta haasteineen ja ne yhdistävät meitä kaikkia. (Ryhmässä voidaan karttapalloon liittää muitakin tehtäviä samalla kun sitä esim. kierrätetään kauniisti sylistä toiseen. Planeetta Maa on yhteinen omaisuutemme!). Mitä satuja sinä tunnet? Mistähän ne ovat peräisin?

Nauti hyvää tekevästä tarinoista ja omasta äidinkielestäsi, ne ovat sinun aarteesi, aivan kuin kauniit sanatkin! Sen pituinen se!

TOIVEPAIKKA-TYÖPAJA

Työpajan voi toteuttaa hyvin yksinkertaisesti pienten kanssa tai tehdä koristeellisia toteutuksia isompien kanssa. Työpajassa rakennetaan oma 'toivepaikka', jonka sisällä palaa valo.

Esimerkkiohjeet työpajan ohjaajalle:
Kaikilla meillä on joku mielipaikka, jossa on erityisen ihana olla.

Mikä SINUN mielipaikkasi on (mummola, maja, meri, mökkisauna, mikä vain).
Miltä siellä tuntuu (onko se jännittävä, turvallinen, iloinen, aurinkoinen...)? Miksi se on kaikista ihanin paikka?

Nyt kaikki saavat rakentaa oman mielipaikkansa, oikean toivepaikan. Lopputulos voi olla monenlainen, ja esimerkkejä on pöydällä. Hienojen toivepaikkojen sisälle sytytetään lopuksi valo.

Valmistusohje:

Piirrä paperille oma toivepaikkasi. Kerro mikä siinä on parasta. Jos haluat ja osaat, kirjoita paperille toivepaikkasi nimi ja mikä siinä on ihanaa. (Vaikkapa PAPAN LAIVA ja SEIKKAILU tai mielikuivitusnimi ILOINEN HIUTULA).

Piirrä, koristele (liimaa paperia, kangasta, puumosaiikkia...) ja rei'itä paperi molemmin puolin. Voit koristella kuvaa myös mallien mukaan arabialaisin sanoin.

Niittaa koristellun paperin reunat yhteen ja sytytä sisään led-tuikku.

Valmiit toivepaikat voi koota yhteiseksi tilataideteokseksi, "toiveiden kyläksi" pöydälle.

Tarvikkeet: erivärisiä kartonkeja, puuvärejä, tusseja tai väriliitujia, saksia, niittareita, LED-tuikkuja. Jos askartelujen tekoon on riittävästi aikaa, voi niihin myös liimata paljetteja tai koristepaperi- ja kankaanpaloja.

ELÄVÄ SANAKIRJA -YHTEISÖTAIDETEOS

Työpajassa osallistutaan myös yhteisötaideteokseen nimeltä 'Elävä sanakirja'. Se on käytännössä seinälle teipattu suuri voimapaperin pala (esim. koko 1 m x 4 m). Kaikki näyttelykävijät saavat kirjoittaa ja piirtää siihen omalla äidinkielellään (ja muilla

osaamillaan kielillä) itselle merkityksellisiä asioita. Toisten sanoja saa myös kääntää. Paperi täydentyy kussakin näyttelypaikassa koko kuukauden ajan. Paperia saa myös koristella. Tarkoitus on, että paperi olisi lopussa täynnä sanoja, lauseita, käännöksiä, pikku tarinoita ja koristelua. Pyydämme, että jokainen näyttelypaikka jakaisi tästä yhteisötaideteoksesta kuvia Toiveretki-facebook-sivulle (<https://www.facebook.com/toiveretkinayttely/?fref=ts>). Vastaavan tehtävän voi toteuttaa myös näyttelyn jälkeen koulussa.

Ideoita lisätehtäviin:

Pienemmät lapset voivat ideoida ja toteuttaa sormiväreillä oman voimaeläimen tai vaikka kaupungin.

Isommat lapset keräävät lehtiä ulkoa (tai sisältä mitä tahansa röpypintaista) ja lehtikuvio hierretään paperiin. Sen jälkeen lapset kuvittelevat esim. jonkun satumaisen kaupungin ja jatkavat piirtäen yksityiskohtia.

Näyttelyn teemoista voi jatkaa ja yksi vaihtoehto on koristella oma itämainen peili. Tässä esimerkki.

Kirjaluettelo Toiveretki-näyttelyyn:

Katri Tapola:

Toiveretki (teksti Katri Tapola, kuvitus Sanna Pelliccioni) (Myllylahti 2016).

Pelätin ja rastas (teksti Katri Tapola, kuvitus Alessandro Pelliccioni) (Mirri Creative 2015).

Mahdottomuuksien rajoissa – Matkakirja (teksti Katri Tapola, kuvitus Virpi Talvitie) (Teos 2013).

Toivon talvi (teksti Katri Tapola, kuvitus Karoliina Pertamo) (Tammi 2013).

Pieni prinsissatu (teksti Katri Tapola, kuvitus Sanna Pelliccioni) (Tammi 2012). Ilmestynyt arabiaksi 2014.

Väinämö sisäkentillä (teksti Katri Tapola, kuvitus Marika Maijala) (Tammi 2012).

Keikalla katoaa Gibson nimimerkillä M.E. Kuusi (teksti Katri Tapola, Hannu Hirvonen, Tuula Kallioniemi, Raili Mikkanen, Katariina Romppainen, Aira Savisaari) (WSOY 2011).

Väinämö ja näkymätön naapuri (teksti Katri Tapola, kuvitus Marika Maijala) (Tammi 2011).

Pieni prinsessasatu (teksti Katri Tapola, kuvitus Sanna Pelliccioni) (Tammi 2011). Ilmestynyt arabiaksi 2014.

Unilintu ja Uljas Sankari (teksti Katri Tapola, kuvitus Virpi Talvitie) (Teos 2010).

Haudasta nousee hemmo nimimerkillä M.E. Kuusi (teksti Katri Tapola, Hannu Hirvonen, Tuula Kallioniemi, Raili Mikkanen, Katariina Romppainen, Aira Savisaari) (WSOY 2010).

Maunon maja (teksti Katri Tapola, kuvitus Kristiina Louhi) (Tammi 2010).

Väinämö. Vain ulkokäyttöön. (teksti Katri Tapola, kuvitus Marika Maijala) (Tammi 2009).

Maunon kaupunki (teksti Katri Tapola, kuvitus Kristiina Louhi) (Tammi, 2008).

Jääpuikkoja ja jälkiä lumessa (teksti Katri Tapola, kuvitus Virpi Talvitie) (Tammi, 2005).

Satu joka oli totta (teksti Katri Tapola, kuvitus Virpi Talvitie) (Tammi, 2004).

Konnanmontulle hyvä kyyti (teksti Katri Tapola, kuvitus Virpi Talvitie) (Tammi, 2003).

Kivikauppaa ja ketunleipiä (teksti Katri Tapola, kuvitus Virpi Talvitie) (Tammi, 2002).

Sanna Pelliccioni:

Onni-poika menee eskariin (Minerva Kustannus 2016).

Onni-pojan seikkailut (Minerva Kustannus 2015).

Jännittäviä aikoja, Onni-poika (Minerva Kustannus 2015).

Onni-poika tykkää pelata (Minerva Kustannus 2015).

Onni-poika menee mummolaan (Minerva Kustannus 2014).

Onni-poika tahtoo kaiken (Minerva Kustannus 2013).

Onni-pojasta tulee isovelji (Minerva Kustannus 2012).

Onni-poika saa uuden ystävän (Minerva Kustannus 2012).

Onni-poika menee päiväkotiin (Minerva Kustannus 2011).

Onni-pojan puuhakas päivä (Minerva Kustannus 2011) (myös kiinaksi).

Pikkurillin käsikirja (teksti Vuokko Hurme, kuvitus Sanna Pelliccioni, Basam Books 2016).

Nähdään majalla, pörriäisagentit (teksti Reetta Niemelä ja Mia Rönkä, kuvitus Sanna Pelliccioni, Sannakko 2016).

Maami Mustikka (teksti Eppu Nuotio ja Maami Snellman, kuvitus Sanna Pelliccioni, Bazar Kustannus 2015).

Kiitos! sanoj leijona (teksti Pia Perkiö, kuvitus Sanna Pelliccioni, Lasten Keskus 2014).

Sokerileipuri Mata-Mii seikkailee (Tammi 2013).

Huuhekajan hotelli (teksti Pia Perkiö, kuvitus Sanna Pelliccioni, Tammi 2012).

Pieni prinsessasatu (teksti Katri Tapola, kuvitus Sanna Pelliccioni) (Tammi 2011). Ilmestynyt arabiaksi 2014.

Pieni prinsissatu (teksti Katri Tapola, kuvitus Sanna Pelliccioni) (Tammi 2012). Ilmestynyt arabiaksi 2014.

Villikukka (teksti Pieretta Diamantopoulou, kuvitus Sanna Pelliccioni, WSOY 2010)

Sanni ja taikakivi, (teksti Tuula Pere, kuvitus Sanna Pelliccioni, Wickwick 2010) (myös englanniksi).

Mausteiden matkassa, (teksti Kirsi-Marja Häyrinen-Beschloss, kuvitus Sanna Pelliccioni), Multikustannus 2009.

Arabiankieliset teokset (kääntäjä Maria Pakkala):

Anselmin numerot (Ilja Karsikas, Beirut, 2013)(myös suomeksi).

Anselmin eläimet (Ilja Karsikas, Beirut, 2013)(myös suomeksi).

Diktatorn (Ulf Stark, Beirut, 2014)(myös ruotsiksi).

Gondwanan lapset (Alexis Kouros, Abu Dhabi, 2015).

Isä, rakennetaan maja! (Markus Majaluoma, Beirut, 2011).

Isä, lähdetään saareen! (Markus Majaluoma, Beirut, 2011).

Jättityttö ja Pirhonen (Hannele Huovi, Kairo, 2013)(myös suomeksi).

Memmulin karkaa sirkukseen (Mervi Lindman, Beirut, 2014)(myös suomeksi).

Metsähiiren tanssi (Pirkko-Liisa Surojegin, Abu Dhabi, 2013)(myös suomeksi).

Peikonhäntä (Sari Vento; Mika Launis, Beirut, 2012).

Pieni prinsessasatu (Katri Tapola; Sanna Pelliccioni, Tukholma, 2014) (myös suomeksi).

Pieni prinsissatu (Katri Tapola; Sanna Pelliccioni, Tukholma, 2014) (myös suomeksi).

Pompom ja iloinen vuosi (Nina Pirhonen, Abu Dhabi, 2013).

Pompom löytää ystävän (Nina Pirhonen, Abu Dhabi, 2013).

Pompom lähtee merille (Nina Pirhonen, Abu Dhabi, 2013)

Pompom ja avaruusmatka (Nina Pirhonen, Abu Dhabi, 2013).

Risto Räppääjä ja nuudelipää (Sinikka Nopola; Tiina Nopola, Beirut, 2014) (myös suomeksi).

Rubiinisydän (Kaarina Helakisa, Abu Dhabi, 2013).

Siiri tekee maalin (Tiina Nopola, Beirut, 2014) (myös suomeksi).

Sylvi Kepposen hukkatetki (Marika Majjala; Juha Virta, Abu Dhabi, 2013) (myös suomeksi).

Tompan parempi päivä (Kristiina Louhi, Beirut, 2014) (myös suomeksi).

Tomppa ja Taatelin maito (Kristiina Louhi, Beirut, 2014) (myös suomeksi).

Tomppa tahtoo (Kristiina Louhi, Beirut, 2014) (myös suomeksi).

Tuhat ja yksi yötä lapsille, Jaakko Hämeen-Anttila, Otava, 2011.

Trollkarlens hatt (Tove Jansson, Muumikirja ruotsi-arabia käännös, Tukholma, 2008) (myös ruotsiksi ja suomeksi).

Parvekejumalat (Anja Snellman, Abu Dhabi, 2013).

Mare Nostrum (Jaakko Hämeen-Anttila, Abu Dhabi, 2011).

Aavikon vaeltaja (Öhrnberg Kaj toim., Abu Dhabi, 2012).

Wallinin elämäkerta (Öhrnberg Kaj, Saudi Arabia, 2008).

Tummien perhosten koti (Leena Lander, Syyria, 2007).

Muut (teoksen mukaan aakkosjärjestyksessä):

A Children's Chorus, Celebrating the 30th anniversary of the Universal Declaration of the Rights of the Child, E.P. Dutton 1989.

Adalmiinan helmi, Zacharias Topelius, kuv. Lena Frölander-Ulf, Teos 2012.

Ahaa, sanoi Pikku Ruu, Hannele Huovi, kuv. Kristiina Louhi, Tammi 2009.

Ansku ja Armas Piin pauloissa, Ritva Kokkola, Nordbooks.

Ansku ja Armas ynnä matikkatäti, Ritva Kokkola, Nordbooks.

Antiikin taruja lapsille 3 Merenkulkijat, Arto Kivimäki, Teos 2014.

Auringon lapsia, Leena Krohn, Teos 2011.

Auringonkukasta viiniköynnökseen, ravintokasvit, Arne Rousi, WSOY 1997.

Barnas rettigheter, Forlag Carlsen Oslo 1989.

Dröm om drakar, Sanna Tahvanainen & Jenny Lucander, S & S 2015.

Emman ja Eetun yllätyslöytö, (suomi-arabia), Marita Hauhia, kuv. Anne Randén, Avain 2016.

Gepardi katsoo peiliin, Hannele Huovi, kuv. Kirsi Neuvonen, Tammi 2004.

Grimmin satuaarteita, (kuv. Svend Otto S.) WSOY.

Harvapäinen hirvi, Hannu Hirvonen, Tammi 2010.

Herra Kuningas, kiinankielinen laitos, Raija Siekkinen, kuv. Hannu Taina, Grimm Press 1998.

Herra Kuningas, Utelias Fauni & Tyttö, puu ja peili, kurdinkielinen kertomuskokoelma, Raija Siekkinen, käännöstyö kurdinkielinen tarinaryhmä, Vantaan kaupunginkirjasto 2005.

Hipsuvarvas ja muita kertomuksia, Suomen lapsille kertonut Helmi Krohn, WSOY 1995.

Humpatti etsii kotia, Harri Manner, Hieromymus – Arktinen Banaani 2016.

Höyhenketju, Hannele Huovi, Tammi 2002.

Hämärinkäinen, Mila Teräs, kuv. Karoliina Pertamo, Karisto 2015.

Ihmelapsi Eino tutustuu kuninkaalliseen perheeseen, Hari Manner, Artemisia 2002.

Itä-Borneo, Lauri Ahtinen & Anna Sofia Vuorinen, S & S 2016.

Ja se kissa!, Ritva Kokkola, kuvittanut Eija Jansson, Nordbooks.

Jag, Fidel och skogen, Lena Frölander-Ulf, S & S 2016.

Jokin sauruksen tapainen, Tony Mitton, kuv. Russell Ayto, Lasten Keskus 2012.

Kaikkien juhla, Miikka Pörsti, Tammi 2016.

Kalevalan tarinat (suorasanaisesti kertonut Martti Haavio, kuvittanut A. Lindeberg), WSOY 1966.

Kanteletar, SKS 2005.

Kauneimmat sadut, H.C. Andersen, (kuv. Svend Otto S.) Tammi 2002.

Koira nimeltään Kissa, Tomi Kontio, kuv. Elina Warsta, Toes 2015.

Kukkuluuruu, Kuckeliku, Elina Pulli, kuv. Karoliina Pertamo, Lasten Keskus 2016.

Kärpäslätkää, Kaija Pispä, WSOY 2006.

Käsikäpälässä, Eija Timonen, kuv. Pirkko-Liisa Surojegin, Tammi 2004.

Kävellen ympäri maailman, Lotta Nieminen, WSOY 2013.

L niin kuin leopardi, Sari Airola, WSOY 2015.

Lapsen oma lintukirja, Titta Kuisma, kuv. Laila Nevakivi, Minerva 2016.

Lapsen oma petokirja, Suvi Vehmanen, kuv. Laila Nevakivi, Minerva 2010.

Lapsen oma talvikirja, Suvi Vehmanen, kuv. Laila Nevakivi, Minerva 2012.

Le Favole di La Fontaine, Elsa Mora & Julia Fröhlich, Edizioni White Star 2012.

Lennot - satuja, jotka saivat siivet, useita kirjoittajia, kuv. Karoliina Pertamo, Lasten Keskus 2015.

Lentävät syntymäpäivät minareettimaassa, Sari Airola, WSOY 2012.

Leonardo oikealta vasemmalle, Marjatta Levanto, kuv. Julia Vuori, Teos 2014.

Little Tomte's Christmas Wish, Inkeri Karvonen & Hannu Taina, Floris Books 2013.

Lohikäärmeunia, Sanna Tahvanainen & Jenny Lucander, S & S 2015.

Lucy, Olivier Douzou, Editions MeMo 2005.

Lumottu saari, Jarkko ja Laura Antikainen, Minerva 2013.

Maailman ympäri, puuhaa ja askartelua, Leena Hietamies, kuv. Karoliina Pertamo, Kirjapaja 2012.

- Matti ja krokotiili*, Hannu Taina, Otava 1992.
- Matti ja salakallio*, Hannu Taina, Otava 2002.
- Mennään onkimaan! Lapsen oma kalakirja*, Latostenmaa, Rytisalo, Thynell, Minerva 2016.
- Merenvaltiias käy kylvyssä & Yksisilmäisten onkimiesten arvoitus*, Harri Manner, Hieronymus 2016.
- Metsäpapukaija*, Maria Vuorio, Tammi 1998.
- Mia Tiü ja sata sanaa*, Sari Airola, WSOY 2006.
- Mimmi Moun ilotaika*, Maria Peura, kuv. Katja Tukiainen, Tammi 2004.
- Minä, Muru ja metsä*, Lena Frölander-Ulf, S & S 2016.
- Miinalan Veikon nyrkkeilykoulu*, Hannele Huovi, kuv. Jukka Lemmetty, Tammi 2008.
- Muuttolintulapsi*, Päivi Franzon, kuv. Sari Airola, Lasten Keskus 2007.
- Mörön unisukat*, Nina Haiko, Lasten Keskus 2007.
- Nalle vaarallisilla vesillä*, Maria Vuorio, Tammi 2008.
- Noitapeili*, Mila Teräs, Otava 2016.
- Näkymätön lapsi*, Tove Jansson, WSOY 1992.
- När månen skrattade och andra sagor berättade i vårt land*, Milena Parland & Alexander Reichstein, S & S 2014.
- Olen nähnyt sellaisen*, Maria Vuorio, Tammi 1999.
- Ollin hiihtoretki*, Elsa Beskow, Gummerus 2003.
- Onerva kokkaa*, Riina Katajavuori, kuv. Erika Kallasmaa ja Anne Vasko, Tammi 2012.
- Onnen kuplia, runoja aloittelijoille*, Hanna Lundström & Maija Hurme, S & S 2016
- Otso ja soiton salaisuus*, Pirjo Suvilehto, kuv. Karoliina Pertamina, Mäntykustannus 2011.
- Paavo Virtanen ja tyttöjen tavarat*, Anneli Kanto, kuv. Noora Katto, Karisto 2011.
- Perhosen varjo*, Mila Teräs, Otava 2012.
- Pikku jääkarhu pelastaa valaat*, Hans de Beer, Lasten Keskus 2013.
- Pikku-Tommin kalaretki*, Elsa Beskow, Gummerus 2002.
- Potatisens dröm*, Annika Sandelin & Karoliina Pertamina, S & S 2016.
- Päin Porkkalaa*, Ansu Kivekäs, Tammi, 2008.
- Rassel, Prassel, Puss, poesi för nybörjare*, Hanna Lundström & Maija Hurme, S & S 2015.
- Selityspakki*, Kreetta Onkeli, Otava 2013.
- Sininen huone*, Mila Teräs, Otava 2006.
- Sitä ei kukaan tiedä*, Maria Vuorio, Tammi 2005.
- Suomen lasten eläinsadut*, Otava 1997.
- Suomi-arabia –sanakirja*
- Suon aarteita*, Suvi Vehmanen, Valosat 2016.
- Suuri karttakirja*, Aleksandra ja Daniel Mizielinski, (suom. Tapani Kärkkäinen) Nemo 2014.
- Sylvia Lespiègle Le Correspondant*, Marika Maijala & Juha Virta, Cambourakis 2014.
- Sylvia Lespiègle Une longue journée*, Marika Maijala & Juha Virta, Cambourakis 2016.
- Tammen suuri satukirja*, toim. Ismo Loivamaa, kuv. Leena Lumme, Tammi 2002.
- Tenho ja Ryske. Satuja soitosta*, Silja Sillanpää, kuv. Kati Vuorento, S & S 2016.
- Todellinen prinsessa & Keisarin uudet vaatteet*, H.C.Andersen, Sanoma 2005.
- Topeliuksen lukemisia lapsille* (kertoja Kirsti Mäkinen, kuvat Risto Suomi), WSOY 2013.
- Tuhannen ja yhden yön tarinoita*, kuv. ja kert. Riikka Juvonen, WSOY 2010.
- Tuhat sanaa arabiaksi*, Heather Amery, kuv. Stephen Cartwright, Nemo 2015.
- Tuli perheen alla*, Ansu Kivekäs, Tammi 2012
- Tyttö, puu ja peili*, Raija Siekkinen, kuv. Hannu Taina, Otava 1987.
- Täyttä laukkaa maailman ympäri*, Carlos da Cruz ja Anniina Mikama, Tammi 2014.
- Uppo-Nalle ja Pikkuponi*, Elina Karjalainen, kuv. Hannu Taina, WSOY 1992.
- Urpon ja Turpon seikkailut*, Hannele Huovi, kuv. Jukka Lemmetty, Tammi 2015.
- Utelias Fauni*, Raija Siekkinen, kuv. Hannu Taina, Otava 1988.
- Vauvan vaaka*, Hannele Huovi, kuv. Kristiina Louhi, Tammi 2014.
- Vesiemme pikkueläimiä värikuvina*, Ernst Palmén, WSOY 1996.
- Ystävyys on ykkönen*, Raisa Cacciatore ja Helena Häkkinen, kuv. Osmo Penna, Minerva 2011.